

VICTORIA ROWE HOLBROOK
Aşkın Okunmaz Kıyıları

VICTORIA ROWE HOLBROOK 1952'de doğdu. Yüksek öğrenimini Harvard Üniversitesi'nde tamamladı. 1979 yılında Princeton Üniversitesi'nden Fars Dili ve Edebiyatı alanında master derecesi aldıktan sonra, doktorasını da yine aynı üniversitede 1985 yılında "Osmanlı Edebiyatı" alanında tamamladı. Master ve doktora çalışmaları sırasında aralıklarla İran ve Türkiye'de bulundu. Orhan Pamuk'un *Beyaz Kale* romanını İngilizce'ye çevirdi (1990). 1994 yılında *Aşkın Okunmaz Kıyıları*'nı yayımladı. Türk edebiyatı ve kültürü alanlarında pek çok İngilizce ve Türkçe makalesi yayımlandı. 1993-2005 yılları arasında Ohio Eyalet Üniversitesi'nde doçent olarak görev yaptı. Şimdilerde modern Türk şiiri üzerinde çalışmalar yapan Halbrook, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde ders veriyor.

The Unreadable Shores of Love: Turkish Modernity and Mystic Romance

© 1994 University of Texas Press

İletişim Yayınları 477 • Edebiyat Eleştirisi 27

ISBN-13: 978-975-470-643-7

© 1998 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-7. Baskı 1998-2018, İstanbul

8. Baskı 2023, İstanbul

EDITÖR Türker Armaner

REDAKSİYON Orhan Koçak

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadag, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VICTORIA ROWE HOLBROOK

Aşkın Okunmaz Kıyıları

Türk Modernitesi
ve Mistik Romans

*The Unreadable Shores of Love:
Turkish Modernity and Mystic Romance*

ÇEVİRENLER

Erol Körođlu - Engin Kılıç

Martin B. Dickson için
1924-1991

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	9
Giriş	11
BİRİNCİ BÖLÜM	
<i>Zorluğun İcadı: Osmanlı Şiirinin Modern Alımlanışı</i>	27
İKİNCİ BÖLÜM	
<i>Metinlerarasılık ve Biçim Kalesi</i>	63
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
<i>Şairlik, Sanat ve Bilim</i>	95
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
<i>Taklit Karşısında Dil Felsefesi</i>	137
BEŞİNCİ BÖLÜM	
<i>Özgünlük ve Gerçekçilik</i>	175
ALTINCI BÖLÜM	
<i>Özellik ve Yorumlama</i>	223
Kaynakça	263
Dizin	278

TEŞEKKÜR

Bu kitabın kökleri, yitirdiğimiz Profesör Martin Dickson'la 1977-1979 ve 1984-1985 tarihleri arasında, Princeton Üniversitesi'nde yapılan doktora çalışmalarına uzanmaktadır. 1985-1987'de Society for Fellows in the Humanities at Columbia University'nin, 1987-1988'de Council for International Exchange of Scholars Islamic Civilization Program'ın ve 1987-1991 tarihleri arasında Ohio Devlet Üniversitesi'nin finanse ettiği, araştırmamın ilerlemesini sağlayan burslar, ödülleri ve izinleri için minnettarım. Texas Üniversitesi Yayınları'ndan Frankie Westbrook'a kitabın basımını desteklediği ve Jan McInroy'a birinci sınıf redaksiyonu için müteşekkirim.

Bu kitabın araştırmasını yapar ve yazarken birçok kişinin yardım ve desteğini gördüm. Özellikle danışmanlarım ve dostlarım Ali Alparılan, Walter Andrews, Mutahhara ve Rüşühi Baykara, Hüseyin Nazmi Ceylanođlu, Baha ve Melike Doğramacı, Mustafa Düzgünman, Vehbi Gülođlu, Talat Halman, Nazan Kuşçu, Vassilis Lambropoulos, şerif Mardin, Edward Mitchell, Susan Ritchie, Annemarie

Schimmel, Mustafa Tahralı, Sylvia Wing Önder ve en çok da Niyazi Sayın'a teşekkür etmek isterim. Yakın Doğu, İbrani ve Helenistik Diller ve Edebiyatları bölümünde cana yakın başkanlığı sayesinde ideal çalışma koşullarına kavuşulabilen Frederic Cadora'ya da en içten takdirlerimi sunuyorum.

GİRİŞ

Bu kitap, Osmanlı Türk mesnevisinin poetikasını konu alan bir ilk deneme. Bugün ABD’de Osmanlı edebiyatı üzerine çalışanların inanılmaz bir boşluklar ve yokluklar labirentinden yola çıkması gerekiyor. Bilinç kopukluklarından, zaman ve kültür gediklerinden, ideolojik sıçramalar ve kurumsallaşmış unutuşlardan yapılmış bir labirent bu. Ama bizim durumumuzla Türkiye’de yazan çağdaşlarımızınki arasında tuhaf bir benzerlik de var. Dünya 1990’larda nihayet yuvarlaklaşıyor öyleyse: Doğusu da yok artık, Batısı da. Labirent, Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasını izleyen gelişmelerin bir haritası; kitap da modernliğin eşliğindeki edebi pratiklerin modern-sonrası poetikası.

Proje yeni olmakla birlikte, mıntıka tümüyle yabancı değil. Ortadoğu, sırf *sosyolojik* bir bölge olarak algılanır genellikle: Beşeri bilimlerin ve sanatların (belki Perslerin ülkesi denilen ideal bir ülke dışında) hiçbir zaman ortaya çıkmadığı bir bölge. Tuhaf bir ünü vardır: Sadece savaş yapılan bir yer olarak görülür. Arap romanının son yıllardaki başarısı da (Nobel Ödülünü alan Necip Mahfuz bir örnektir)